

Posudek vedoucího magisterské práce

Diplomant: Bc. Daniel Zálešák
Název práce: Osvobození z tělesné výchovy ve středním školství
Vedoucí práce: PhDr. Kamil Kotlík, Ph.D.

Posudek:

Předložená magisterská práce se zabývá problematikou uvolňování z tělesné výchovy v pražském středním školství.

Celkem práce sestává z 89 stran, z toho je 71 stran textu včetně obrázků a grafů, 5 stran tvoří seznam literatury a 13 stran je věnování přílohám (především kontingenční tabulky a použitý dotazník).

Zaměření práce je společensky vysoce aktuální a potřebné. V českém středním školství je bohužel zcela běžným jevem skutečnost, kdy na některých školách navštěvuje hodiny tělesné výchovy pouze část žáků a podíl částečně či zcela uvolněných žáků dosahuje i několika desítek procent dané učební skupiny. Je přitom i veřejným tajemstvím, že se významné části uvolněných žáků cvičit prostě nechce. Kromě lékařských potvrzení jsou pak žáci uvolňováni i z jiných (např. sportovních) důvodů. Považuji proto za velmi důležité se dané problematice věnovat, analyzovat daný jev z hlediska jeho příčin i následků a na ně poté upozorňovat.

Za mírný nedostatek lze považovat úzké geografické zaměření, kdy se autor věnuje pouze pražským středním školám, konkrétně gymnáziím. Je však třeba mít zároveň na zřeteli, že magisterská práce vznikala v období vypuknutí a první vlny pandemie Covid 19, takže bylo obecně velice složité realizovat jakýkoliv výzkum. Například plánované rozhovory s řediteli dotazovaných škol musely být zcela zrušeny.

Práce se vyznačuje logickou strukturou a autor vhodně přechází od teoretických základů k samotné výzkumné části. Téměř v celé práci je zřetelná souvislá tematická linie a působí kompaktně a konzistentně. Teoretická část analyzuje tematické oblasti mající přímou afinitu k meritu práce, přičemž výběr i hloubka těchto oblastí je adekvátní magisterské práci. Cenné jsou zejména podkapitoly 3.1 (Právní hlediska osvobození z tělesné výchovy) a 3.2 (Postup při osvobozování v praxi), které vhodně analyzují současný stav z pozice *de iure* i *de facto*.

Z hlediska metodologie autor zvolil metodu dotazníkového šetření, a to nástrojem vlastní konstrukce. Dotazník byl osloveným školám přístupný v online formě. Obecně považuji online dotazníky pro potřeby vědeckého výzkumu za neefektivní nástroj, což se potvrdilo i v tomto případě. Přes dosti velké množství oslovených škol vyplnilo dotazník jen několik málo z nich. Efektivita výtěžnosti se tak pohybuje ve vyšších jednotkách či nižších desítkách procent. V době realizace samotného výzkumu však nebylo, vzhledem k vyhlášenému nouzovému stavu (Covid 19), jiné cesty. Je třeba mít rovněž na zřeteli, že ředitelé a další vedoucí školští pracovníci měli v dané době mnoho práce se zajištěním distanční formy výuky a zároveň

posunem maturitních a přijímacích zkoušek. Jejich dobrovolné zapojení do výzkumného šetření tak vnímám spíše s podivem.

Autor si stanovil celkem 3 cíle, a to zjistit, v jaké míře probíhá částečné i úplné osvobození žáků z tělesné výchovy na pražských gymnáziích, dále poukázat na současný stav pohybové aktivity dospělých i dětí a mládeže a také poukázat na stav školní tělesné výchovy, nakonec pak poskytnout v souladu s relevantními zdroji možná řešení pro narůstající oprávněné i neoprávněné osvobození z tělesné výchovy. Dané cíle jsou převážně relevantní a splnitelné, problematický je druhý cíl, kdy lze poukázat na současný stav tělesné výchovy, těžko však bude autor v práci věnované osvobození z tělesné výchovy zároveň stanovovat stav pohybové aktivity dětí a dospělých. To se i potvrdilo, když první a třetí cíl autor bez větších problémů naplnil, druhý cíl však již byl mimo rozsah a zaměření magisterské práce.

Dále si autor stanovil 3 výzkumné otázky. Tyto byly stanoveny vhodně a autor svou práci na všechny uspokojivě odpověděl.

Výzkumnou část tvoří především výsledky dotazníkového šetření, které jsou prezentovány grafickou formou s následným shrnutím v textu. Grafická stránka je zdařilá, popis zjištěných výsledků je zpravidla adekvátní, v některých případech by mohl být obsáhlejší. Otázkou je, zda zjištěné údaje uvádět v procentech či v absolutních číslech. Pro lepší přehlednost jsou zpravidla využívány procentní údaje, v tomto případě, kdy se výzkumného šetření zúčastnilo pouze 9 škol, by bylo vhodné paralelně s procenty uvádět také absolutní četnosti.

Diskuse je zpracována jako samostatný oddíl, což je v případě práce tohoto charakteru vhodné. Autor dostatečně široce i hluboko interpretuje zjištěné poznatky a porovnává je s jinými autory a zjištěními České školní inspekce. Těchto externích zdrojů však není mnoho a bylo by tedy vhodné zařadit do porovnání ještě další zdroje. Nicméně i přesto považuji kapitolu Diskuse za velmi dobře zvládnutou, a to především pro podkapitolu 7.1 Možná řešení pro redukci osvobození z tělesné výchovy. Zde autor vhodně analyzuje současnou situaci a možnosti a konfrontuje je se svými zjištěními, přičemž dochází k možným východiskům ze současné neradostné situace. Velmi dobře jsou zpracovány rovněž limity práce.

Seznam zdrojů je adekvátní vysokoškolské kvalifikační práci, a to jak objemem, tak svou strukturou i charakterem použité literatury. Práce nevykazuje v prostředí Turnitin kromě jedné položky vyšší než 2% podobnost s jinými zdroji. Celkem 6% podobnosti dosahuje položka, která obsahuje především formální náležitosti diplomové práce, jde tedy o předepsanou strukturu.

Práce je psána čtivě a na adekvátní jazykové úrovni. Překlepy a podobné chyby jsou pouze ojedinělé. Formulačně autor práci převážně rovněž zvládl, v některých pasážích věnovaných především interpretaci svých zjištění jsou však formulace zbytečně složité či neobratné, a mohou být i matoucí.

Autor i přes některé dílčí nedostatky prokázal, že je schopen zpracovat magisterskou práci na potřebné úrovni, stanovené cíle a úkoly převážně naplnil. Práce jako taková má parametry být užitečným podkladovým materiálem pro navazující výzkum, její přímé praktické

využití neumožňuje velice malý výzkumný vzorek. Údaje jsou však i tak cenné, neboť v případě 9 středních škol se jedná o několik tisíc žáků.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Kterou z navrhovaných možností řešení současného stavu vnímáte jako nejvíce reálnou?

Jak byste zajistil změnu přístupu učitelů tělesné výchovy k danému problému?

Vymezte limity použitého elektronického dotazování prostřednictvím programu Survio a uveďte jejich možný vliv na kvalitu získaných údajů.

V Praze 14. 8. 2020

PhDr. Kamil Kotlík, Ph.D.